

Marta Beata Drozdowska

Sprawozdanie z VI Ogólnopolskiego Zjazdu Kół Naukowych Kryminalistyki „Zbrodnia jako manifest sprawcy”

(Szczytno, 4-6 maja 2016 r.)

Zjazdy kół naukowych kryminalistyki tradycyjnie co roku pojawiają się w harmonogramie ogólnopolskich konferencji, w ubiegłych latach odbywały się m.in. na Uniwersytecie Jagiellońskim, Uniwersytecie Wrocławskim i Uniwersytecie Warszawskim. W tym roku szósta edycja zjazdu, pod hasłem „Zbrodnia jako manifest sprawcy”, odbyła się w dniach 4-6 maja 2016 r. w Wyższej Szkole Policji w Szczytnie, a odpowiedzialne za organizację było Studenckie Koło Nauk Kryminalistycznych wspólnie z Zakładem Kryminalistyki Instytutu Badań nad Przestępczością Kryminalną i Terroryzmem Wydziału Bezpieczeństwa Wewnętrznego Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie. Wydarzenie zostało objęte patronatem honorowym Komendanta Głównego Policji nadinsp. dr. Jarosława Szymczyka.

Głównym celem konferencji było stworzenie platformy umożliwiającej zaprezentowanie aktualnego stanu wiedzy teoretycznej i praktycznej, nawiązanie współpracy oraz wymiana poglądów przedstawicieli różnych środowisk. Poruszana tematyka z zakresu kryminalistyki oraz kryminologii miała pozwolić na określenie aktualnych tendencji w sposobie działania oraz motywacji sprawców.

Zjazd został podzielony na dwa panele: ekspercki – w trakcie którego można było wysłuchać wystąpień przedstawicieli wymiaru sprawiedliwości, służb mundurowych, wyższych uczelni, oraz studencki – obejmujący wystąpienia studentów i doktorantów.

4 maja odbyła się uroczysta inauguracja, podczas której głos zabrali z ramienia gospodarzy dziekan Wydziału Bezpieczeństwa Wewnętrznego mł. insp. dr Krzysztof Łojek, insp. dr Danuta Bukowiecka, prorektor ds. studenckich insp. dr hab. Izabela Nowicka oraz przewodniczący Studenckiego Koła Nauk Kryminalistycznych Przemysław Knut. Przywitali oni

gości, a także oficjalnie otworzyli VI Ogólnopolski Zjazd Kół Naukowych Kryminalistyki.

W pierwszej sesji plenarnej, moderowanej przez mł. insp. dr. Krzysztofa Łojka, wystąpili: dr hab. Violetta Kwiatkowska-Wójcikiewicz, kierownik Katedry Kryminalistyki WPiA Uniwersytetu M. Kopernika w Toruniu, z referatem *Przeszłość, teraźniejszość i przyszłość modus operandi*, prof. dr hab. Ewa Gruza, prorektor ds. studenckich WPiA Uniwersytetu Warszawskiego, z referatem *Dziesięć lat na refleksję o etycznych aspektach pracy biegłego*, oraz prof. dr hab. Józef Wójcik z Uniwersytetu Jagiellońskiego prezentujący referat pt. *Czyżby koniec kryminalistyki?*

Druga sesja plenarna, której moderatorem była Violetta Kwiatkowska-Wójcikiewicz, odnosiła się do etycznych aspektów w kryminalistyce, nad którymi rozważania podjęli: Anna Przybysz (UMK w Toruniu) – *Podświadomość zeznaje, czyli o hipnozie kryminalistycznej*, Roksana Sadzuga (UWM w Olsztynie) – *Etyczna i prawna ocena zastosowania hipnozy w kryminalistyce*, Patrycja Marczak (UwB) – *Prawno-etyczne aspekty stosowania hipnozy* oraz Maciej Musiałowski z Piotrem Myśliwcem (UWr) – *Ścigając sprawcę zbrodni – etyczne aspekty stosowania hipnozy*.

Pierwsza sesja panelowa – *Wybrane zagadnienia identyfikacji kryminalistycznej*, moderowana przez podinsp. Andrzeja Rogalskiego, objęła wystąpienia podkom. Pawła Leśniewskiego (Szkoła Policji w Pile) – *Entomoscopia – praktyczne aspekty. Na podstawie doświadczeń przeprowadzonych w Szkole Policji w Pile*, Artura Koniecznego i Zuzanny Piekarskiej (Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu) – *Wykorzystanie entomoskopii w kryminalistyce*, Karola Dzikowskiego (UwB) – *Broń palna a identyfikacja sprawcy przestępstwa – możliwości współczesnej balistyki*, Klaudii Lewandowskiej (WSPol) – *Kryminalistyczne ślady biologiczne – narzędzie do identyfikacji sprawców przestępstw*, Macieja Piotrowskiego (WSPiA Rzeszów-Przemyśl) – *Włos prawdę Ci powie*, Arkadiusza P. Szajny (WSPiA Rzeszów-Przemyśl) – *Sposoby ujawniania i zabezpieczania linii papilarnych* oraz Pawła Jagielskiego (WSP im. H. Chodkowskiej we Wrocławiu) – *Kryminalistyczne badanie wariografem w świetle użyteczności karno-procesowej*.

Drugą sesję panelową – *O problematyce wykrywania sprawcy*, której moderatorem była mł. insp. dr Renata Włodarczyk, rozpoczęło wystąpienie Daniela Mańkowskiego (UW) – *Modus operandi samobójcy – problematyka właściwej kwalifikacji zdarzeń z użyciem broni palnej*, następnie wystąpili: Kacper Choromański (Centrum Nauk Sądowych

UW) – *Analiza śladów krwawych – skutecznym narzędziem dla ustalenia modus operandi sprawcy*, Zuzanna Piekarska i Artur Konieczny (Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu) – *Badania śladów batalistycznych w kryminalistyce*, Radomir Jakubowski (WSPol) – *Współczesne kreowanie wizerunku sprawcy i jego rola w procesie ścigania*, Katarzyna Górecka (UW) – *Działania „Archiwów X” w warunkach rozwoju kryminalistyki XXI w.*

W trakcie ostatniej sesji pierwszego dnia, moderowanej przez podinsp. Mirosława Tokarskiego, koncentrującej się *Wokół problematyki samobójstwa, sprawcy i ofiary*, swoje wystąpienia prezentowali: Katarzyna Karwowska (UWM w Olsztynie) – *Pozorowanie samobójstwa lub „nieszczęśliwego wypadku” przez sprawców zabójstwa w celu uniknięcia odpowiedzialności karnej*, Monika Stankiewicz – *Samobójstwo rozszerzone – modus operandi sprawcy*, Julia Pielak (WSPol) – *Dyadic Heath – samobójstwo poagresyjne. Analiza kryminalistyczno-kryminologiczna na podstawie wybranych przypadków polskich oraz zagranicznych*, która analizując w swoim wystąpieniu problematykę samobójstw rozszerzonych, na przykładzie wybranych przypadków polskich oraz zagranicznych, wyodrębniła cechy charakterystyczne dla wszystkich z nich. Kolejna uczestniczka czynna – Paulina Winiarczyk (WSPol) w referacie *Ślad psychologiczny pozostawiony na miejscu zdarzenia jako sposób na uzewnętrznienie negatywnego stosunku sprawcy do ofiary*, starała się określić wpływ śladów psychologicznych na ustalenie *modus operandi* sprawcy przestępstwa i jego profilu psychologicznego. Amelia Walter (UWr) w wystąpieniu *Rola genetyki behawioralnej w kryminologii*, poruszyła kontrowersyjną tematykę znaczenia genetyki behawioralnej dla postępowania sądowego. Autorka wskazywała na problemy związane ze stosowaniem tej nauki, z uwagi na nikłe w dalszym ciągu poznanie genów ludzkich i ich wpływu na zachowanie człowieka, przez co niemożliwe jest ostateczne określenie, w jakim stopniu geny mogą tłumaczyć brak samokontroli prowadzący do przestępstwa.

Dzień drugi rozpoczęła trzecia sesja plenarna moderowana przez prof. dr hab. Józefa Wójcika nt. *Wizytówek postępu technologicznego w kryminalistyce*, podczas której wystąpili mjr Artur Romanowski (Europol) – *Europol – kompetencje i zadania*, Jan Stefanowicz (Transfarm) – *Wykorzystanie nowych technologii w procesie poszukiwania i rejestracji śladów kryminalistycznych cz. I*, a kontynuacji tematu (cz. II) podjął się gość z Czech – Michal Malý (Laborator Imaging s.r.o.).

Kolejna sesja panelowa dotyczyła przestępczości kobiet, którą moderowała mł. insp. dr Magdalena Zubańska. Sesję rozpoczęła Karolina Zduniak (UWM w Olsztynie) referatem *Przestępczość kobiet*. Autorka przedstawiła zagadnienie etiologii przestępczości kobiet w oparciu o wykształtowane w nauce teorie społeczne i biologiczne. Następnie głos zabrali Robert Dudek i Wanda Pauszek (UWr) – *Bezwzględna morderczyni czy bezbronna ofiara – motywacje kobiet morderczyń*. Autorzy, koncentrując się szczególnie na problemie przemocy domowej, gdzie kobieta-ofiara staje się kobietą-sprawcą, próbowali odpowiedzieć na pytanie, czy kobieta jest bardziej ofiarą czy sprawcą przestępstwa, gdzie tkwi przyczyna takiego stanu. W tym celu analizowali sylwetki wybranych morderczyń. Kolejne wystąpienie przygotowała Anna Kozakiewicz (UW) – *Kobieta w roli zabójcy i oskarżonego*. Referat na przykładzie kary śmierci w Stanach Zjednoczonych ukazywał wpływ społeczno-kulturowego obrazu płci na wymiar kary oraz jej ostateczne wykonanie. Anna Kozakiewicz w oparciu o indywidualne przypadki dokonała analizy zachowań kobiet oskarżonych w procesie sądowym. Karolina Szelągowska i Patrycja Szczepanowska (UWM w Olsztynie), prezentując temat *Jak zabija kobieta? Specyfika morderstw popełnianych przez kobiety – studium kryminologiczne*, przedstawiły sylwetki kobiet zabójczyń z perspektywy badań kryminologicznych, ukazały tendencje współczesnej przestępczości kobiet w oparciu o statystyki. Sesję zakończyło wystąpienie Marty Drozdowskiej (UwB) – *Sposób działania sprawcy zmuszania do prostytucji (art. 203 kk). Studium przypadku*. Referat podejmował problematykę mechanizmu działania sprawcy przestępstwa zmuszania do prostytucji. Autorka na podstawie badań własnych metodą analizy indywidualnych przypadków starała się ukazać pewne podobieństwa w działaniu sprawców.

Piąta sesja panelowa moderowana przez prof. dr hab. Ewę Gruzę, dotyczyła tematyki *E-przestępstwa, czyli o przestępstwie na miarę XXI w.* W sesji wystąpili: Marcin Adamczyk (Uniwersytet Opolski) z referatem *Kradzież z włamaniem a zabezpieczenie mienia*, Joanna Grabarczyk (Uniwersytet Łódzki) – *Podatność komputera pokładowego samochodu na hacking – problematyka prawna i kryminalistyczna*, Piotr Słowiński (UW) – *Internet of Things – zagrożenie jeszcze wirtualne czy już realne?*, Ewelina Radzikowska i Piotr Chorabik (WSiZ w Rzeszowie) – *Darkmarkety – wirtualna nisza pełna cyberprzestępców oraz związane z nią problemy i zagrożenia*.

Sesję szóstą – *Karol Kot, Andriej Czikatilo i inny, czyli o „najstynniejszych” studium przypadku*, moderowała prof. dr hab. Joanna Wąs-Gubała, a referowali w niej: Aneta Mucha i Katarzyna Stupieńko (Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa Publicznego i Indywidualnego „Apeiron” w Krakowie) – *Karol Kot – miły, wrażliwy, ambitny... „Wampir z Krakowa”*, Zuzanna Lichoń (Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie) – *Karol Kot – modus operandi i miejsce zdarzenia*, Jędrzej Lorbiecki i Adam Maliński (UWM w Olsztynie) – *Wampir z Krakowa – studium przypadku*. Uczestnicy czynni w tej sesji w swoich wystąpieniach dokonali wyczerpującej analizy sylwetki Karola Kota, który w latach 1964-1966 zamienił życie mieszkańców Krakowa w koszmar. W sesji referowali również: Tomasz Berdzik (Krakowska Akademia im. A. Frycza-Modrzewskiego) – *Analiza modus operandi i próba ustalenia manifestu sprawcy na podstawie studium przypadku niewyjaśnionej zbrodni z Krakowa – kryptonim „Skóra”*, Anna Wilczyńska (WSPol) – *Studium przypadku najstynniejszego polskiego nekrofila – Edmunda Kolanowskiego*, Radosław Jasiński (WSPol) – *Przypadek Andrieja Czikatilo – „Rzeźnika z Rostowa”*, Mateusz Tomczak (UWM w Olsztynie) – *Zabójca zawodowy i na zlecenia na przykładzie Richarda Kuklińskiego*.

Zgodnie z harmonogramem ostatnią sesją merytoryczną drugiego dnia była czwarta sesja plenarna poświęcona *Innowacyjnym rozwiązaniom i narzędziom dedykowanym w kryminalistyce*, sesję moderował pdinsp. Marek Błądowski, natomiast tematy prelekcji przygotowali: dr Rafał Borusiewicz (Instytut Ekspertyz Sądowych im. Jana Sehna) – *Analiza próbek pochodzących z miejsca pożaru na obecność śladów płynów łatwopalnych jako przykład zastosowania nowoczesnych technologii w laboratoriach kryminalistycznych*, mł. insp. dr Sławomir Zubański (WSPol) – *Teleinformatyczny moduł kryminalistyczny jako nowoczesne narzędzie wspomagające proces wykrywczy*, Karolina Ćwik (WSPol) – *Innowacyjność w badaniach wizualnych – właściwy kierunek współczesnej daktyloskopii*, mł. insp. dr Renata Włodarczyk – *Współczesne metody identyfikacji kryminalistycznej człowieka*, Przemysław Knut (WSPol) – *Wybrane nowoczesne technologie w kryminalistyce i ich wpływ na jakość i efektywność prowadzenia czynności oględzinowych na miejscu zdarzenia*, Sandra Rutecka (UAM w Poznaniu) – *Zastosowanie cieczy jonowych jako nowych projektowalnych rozpuszczalników do wykrywania pozostałości metaamfetaminy i amfetaminy w moczu*. Następnie odbyła się piąta sesja plenarna, był to czas poświęcony

na prezentację działalności kół naukowych, których członkowie przybyli do Szczytna.

Ostatniego dnia konferencji odbyły się trzy merytoryczne sesje panelowe. W pierwszej moderowanej przez kom. Anetę Łyżwę, zatytułowanej *Zbrodnia jako manifest sprawcy* wystąpił Artur Skierkowski (UWM w Olsztynie) – *Zabójstwo seryjne – typologia motywacyjna*, który na podstawie analizy indywidualnych przypadków wyróżnił pewne grupy motywacyjne. W kolejnej, na temat *Typologia sytuacji motywacyjnych sprawców seryjnych zabójców*, Agnieszka Daniszewska (UwB), przedstawiła typologię seryjnych zabójców z perspektywy ich sfery motywacyjnej, wskazując przykłady poszczególnych typów. Aleksandra Lewandowska (UwB) z tematem *Motywacja sprawców przestępstw seksualnych oraz przestępstw o podłożu seksualnym* podjęła się zestawienia motywów seksualnych i nieseksualnych sprawców przestępstw o podłożu seksualnym i przestępstw popełnianych z motywów seksualnych, przybliżając odpowiedź na pytanie, jak przeciwdziałać temu zjawisku. Aneta Syed (UwB) w wystąpieniu *Zabójstwo na tle seksualnym – motywy działania sprawcy*, przedstawiła dotychczasowy stan nauki w tym zakresie. Następnie głos zabrały Aneta Szczepańska (UWM w Olsztynie) – *Zabójstwa na tle seksualnym* oraz Monika Janasik (Uniwersytet Łódzki) – *Zgwałcenie jako manifest nienawiści*. Monika Janasik analizowała motywy działania sprawcy niezwiązane z jego sferą seksualną, przykładowo takie, jak chęć zemsty czy nienawiść. Kolejnym prelegentem był Hubert Wojciechowski (Uniwersytet Łódzki), który przygotował wystąpienie *Zbrodnia Andersa Brevika jako manifest ideologiczny. Czy skandynawski model wymiaru kary jest bezradny?* Paulina Łuszcz i Katarzyna Król (WSPol) przybliżyły uczestnikom odpowiedź na pytanie *Dlaczego człowiek zjada człowieka?* Autorki analizowały przypadek Issei Sagawy na podstawie raportów, artykułów i innych tekstów źródłowych, poszukując czynników motywacyjnych popychających do takiego czynu.

Ósma sesja panelowa dotyczyła tematyki wykrywania przestępstw w XXI w., moderatorem był podinsp. Dariusz Kaszubowski. W sesji wystąpili: Katarzyna Wierzbicka (Uniwersytet SWPS) – *Kontrola operacyjna Policji jako metoda wykrywania i zwalczania przestępstw*, Marlena Żukowska (UwB) – *Kontrola operacyjna jako metoda skutecznego wykrywania sprawców przestępstw XXI w.*, Michał Cieszkowski (UMK w Toruniu) – *Wykryć terrorystę – czynności procesowe Policji w przypadku ataku terrorystycznego przy użyciu materiałów wybuchowych*, Łukasz Stanecki

(UWM w Olsztynie) – *Profilowanie kryminalne w kontekście zabójstwa z lubieżności*, Adrianna Niegrelwicz (UwB) – *Profilowanie kryminalne w procesie karnym i jego wpływ na efektywność procesu wykrywania sprawców zabójstw*, Marta Woźniak (UMK w Toruniu) – *Metodyka pracy biegłego profilera – współczesne modele profilowania kryminalistycznego*, Paulina Iwanicka (Krakowska Akademia im. A. Frycza Modrzewskiego) – *Modus operandi sprawców a profilowanie kryminalne – zagadnienia wybrane*.

Ostatnia merytoryczna sesja trzeciego dnia dotyczyła sprawców nieletnich. W sesji moderował mł. insp. Sławomir Zubański, a rozpoczęła ją Joanna Ryba (UWM w Olsztynie), referatem *Etiologia przestępczości nieletnich*, przedstawiając dotychczasowe wyniki badań w tym zakresie. Następnie wystąpił Adam Sadowski (UWM w Olsztynie) – *Nieletni sprawcy zabójstw*, który w referacie poddał analizie motywy nieletnich sprawców, aby ustalić czynniki wpływające na zachowanie nieletniego przestępcy. Aneta Kowalewicz (UwB) – *Motywacje sprawców strzelanin w szkołach Kauhajoki, Tuusula Rauanemeri – studium przypadku*, omówiła najgłośniejsze przypadki medialne masowych zabójstw popełnianych przez nieletnich na swoich rówieśnikach. Justyna Grzybek (UwB) – *Jak wychować przestępcę, czyli socjologiczne determinanty przestępczości nieletnich*, przedstawiła z perspektywy teoretycznej czynniki socjologiczne leżące u podłoża genezy przestępczości nieletnich. Viviana Wylonk (UWM w Olsztynie) – *Czynniki socjologiczne jako determinanty zwiększające ryzyko wstąpienia przestępstw na tle seksualnym*, obrała za cel ukazanie typowego *modus operandi* dla sprawców przestępstw seksualnych. Róża Kwiatkowska i Aldona Wysocka (WSPol) – *Pedofilia – motywy sprawców przestępstw na tle seksualnym*, skupiły się na sylwetkach sprawców przestępstw uderzających w seksualność dzieci. Sesja zakończyła się prelekcją Patryka Zabrockiego (UwB) – *Motywy działania seryjnych morderców*. Autor podjął się scharakteryzowania profilu przeciętnego seryjnego mordercy na podstawie międzynarodowych statystyk oraz metod, jakimi posługują się obrońcy seryjnych morderców przed sądem. Następnie odbyła się sesja końcowa, na której nastąpiło podsumowanie oraz uroczyste zakończenie zjazdu, a po niej zajęcia praktyczne z kryminalistyki dla uczestników konferencji.

VI Zjazd Kół Naukowych Kryminalistyki odbył się przy dużej frekwencji gości z całej Polski, którzy prezentowali wysoki poziom przygotowania merytorycznego. Zaprezentowano wiele interesujących zagadnień,

zarówno z dziedziny kryminalistyki jak i kryminologii. Konferencja dała także sposobność do podjęcia dyskusji i wymiany poglądów, wobec czego należy uznać, że jej główny cel został w pełni zrealizowany. Planowane jest również wydanie recenzowanej monografii pokonferencyjnej.

Na koniec należy wspomnieć o dodatkowych atrakcjach, o jakie zadbał organizatorzy. W drugim dniu konferencji odbył się Konkurs Wiedzy Kryminalistycznej oraz projekcja filmu „Czerwony pajak”, którego fabuła nawiązywała do hasła przewodniego tegorocznego zjazdu. Organizatorzy zagwarantowali także przyjazną atmosferę i integrację uczestników.